

Erken Bir Veda: Meltem Nass Duce Anısına* An Early Farewell: In The Memory of Meltem Nass Duce

Feramuz Demir Apaydın¹

¹Prof. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Anabilim Dalı, <https://orcid.org/0000-0001-7023-4521>

Şekil 1. Meltem Nass Duce

Sayın Editör,

İnsanın 30 yıl birlikte çalıştığı bir arkadaşını anlatması zor. Bu anlatım, arkadaşı kaybettikten sonra yapılıyorsa daha da zor. Ama anlatmak gerekiyor, daha fazla kişi bilsin diye (**Şekil 1**). Başlayalım o zaman...

Meltem Nass Duce , 27 Mayıs 1968’de, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları uzmanı Dr. Birsen Kebapçioğlu ve Üroloji uzmanı Dr. Nahit Kebapçioğlu’nun ilk çocuğu olarak Malatya’da doğdu . Kendisinden 15 ay küçük kız kardeşi Ebru ile beraber büyüdü; çocukluk ve ilk gençlik yılları Zonguldak’ta geçti. Öğrencisi olmaktan gurur duyduğu TED Zonguldak Koleji’nden 1986’da mezun oldu. Zonguldak yıllarını, lise yıllarını, bağlarının hiç kopmadığı lise arkadaşlarını anlatırken yüzündeki mutluluğu görürdünüz. 1986’da girdiği Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden 1992’de mezun oldu. Tıp Fakültesi Meltem’i sadece doktor yapmadı; okula kayıt olduğu gün, 1993’de evleneceği sevgili eşi Malek Nass Duce ile de tanıştırdı (Meltem’le tanışmak Malek’e yetti, doktor olmadı, başka bir fakülteye geçti). Radyoloji uzmanlık eğitimini Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Anabilim Dalı’nda 1993-1998 yılları arasında tamamladı. İlk çocuklarını, ikizlerini, İsmail Cem ve Kerim Berk’i de uzmanlık eğitimi sırasında 1995’de kucağına aldı. 1998’de Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi’ne öğretim üyesi ve Radyoloji Anabilim Dalı kurucu başkanı olarak atandı. 2004 yılında doçent, 2009 yılında profesör oldu.

*Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi, 2023;13(2):221-225

DOI: 10.31020/mutftd.1300045

e-ISSN: 1309-8004

Geliş Tarihi – Received: 21 Mayıs 2023; Kabul Tarihi - Accepted: 25 Mayıs 2023

İletişim - Correspondence Author: Feramuz Demir Apaydın <fdapaydin68@gmail.com >

2006 yılında üçüncü oğluyla buluştu: Emir doğdu (**Şekil 2, Şekil 3**). Mersin Üniversitesi'ndeki çalışma hayatı boyunca Radyoloji Anabilim Dalı başkanlığını yürüttü (**Şekil 4**). Ağırlıklı olarak, Meme Radyolojisi, Kas-İskelet Sistemi Radyolojisi, Baş-Boyun Radyolojisi ile ilgilendi; bu alanlarda uluslararası – ulusal onlarca bilimsel çalışmaya imza attı, pek çok ders verdi.¹⁻³ Akademik görevlerinin yanı sıra idari görevlerde de bulundu: 1999-2002 yılları arasında başhekim yardımcısı, 2014-2023 yılları arasında başhekim olarak görev yaptı. 25 Mart 2023'te, daha yapacak çok şey varken, henüz 55 yaşındayken aramızdan ayrıldı.

Şekil 2. Meltem ve Emir

Şekil 3. Meltem, sevgili eşi, sevgili oğulları

Şekil 4. Meltem ve "Radyoloji ailesi"

Meltem resmi olarak böyle anlatılabilir belki. Ama Meltem gibi pek çok farklı özelliği olan, çok katmanlı birini sadece bu kadar anlatırsanız çok eksik kalır. Olabildiğince az eksik kalsın diye devam edelim o zaman...

Meltem çok çalışkan, çok fedakar, görev bilinci çok yüksek bir insandı. COVID pandemisi ve Meltem'in hastalığının başlangıcı birbirine denk düştü. Meltem, hastanenin başhekimi olarak pandemi sürecinde verdiğimiz mücadelenin önderliğini yaptı. Kendi hastalığıyla ilgili tüm tedavi süreçleri de bu zaman diliminde gerçekleşti. "Hastane hele bir dursun, önce sağlığım." demedi. Başhekimi olduğu hastaneye çok emek verdi, hastaneyi çok sevdi, evi gibi gördü. Belki de evinden çok hastanede zaman geçirdi. Kolunda serum kemoterapi alırken başhekimlik ile ilgili dosyaları imzaladığının çok şahidi var.

Meltem'in birbirinden farklı konularda üst düzey becerileri vardı. Bu durum yüksek görev bilinci ile yan yana gelince Meltem'i değişik tabloların bir parçası olarak görebilirdiniz: bölümümüzü temizlik görevlisi arkadaşlarımızla birlikte temizlerken, ufak tefek cihaz arızalarını Teknik Destek ekibine ihtiyaç duymadan onarıırken, rapor sekreterlerinin yetişemediği dönemlerde klavyenin başında on parmak rapor yazarken, şu anki hastanemize taşınma günlerinde bölümümüzü bir iç mimar titizliğiyle düzenlerken... Son yıllarda taşlara, kupalara desenler çizmeye merak sarmıştı. İlk çalışmalarını çok daha güzellerini yapacağına ipucuydu (**Şekil 5**).

Şekil 5. Meltem ve boyadığı seramik kupa

Meltem her işini kendi yapardı. Bir dönem şiddetli bel ağrısı vardı; acı çekiyor belli, iki büklüm. Dinlenmesi gerekiyor. Ama hala hastanede, çalışıyor, eve gitmemek için direniyor. "Senden bir şey isteyebilir miyim? Bir bardak su verebilir misin?" dedi bana. Belinin çok ağrıldığını, durumun kötü olduğunu o an anladım. Çünkü Meltem kimseden su istemezdi, kalkar kendi alırdı. Elindeki yük ne kadar ağır olursa olsun kimseden yardım istemezdi, kendi taşırdı. İlle de alacaksınız, mücadele vermeniz gerekirdi. Hastane bilgi sistemini, teknolojik detayları en iyi o bilirdi. Arada bir unuttuğu olur, bize sorardı. Kendimizle gurur duyardık o zamanlar. Çünkü soruları biz Meltem'e sorardık genellikle, cevapları o verirdi.

Meltem çok mücadeleci, asla vazgeçmeyen, doğru bildiği yolda sonuna kadar giden, dik duruşlu bir insandı. Düşüncesini değiştirmenin yolu, doğru tezlerle karşısına çıkmak, belgelerle ikna etmektir. Ötesi yok. Hastalığının son zamanlarında hepimiz hekim olarak işlerin çok da iyi gitmediğinin farkındaydık, ama umudumuzu hiç yitirmedik; çünkü karşımızda Meltem gibi pes etmeyen bir karakter vardı. Son ana kadar, güzel bir sürpriz, bir ters köşe bekledik. Tekrar birlikte olacağımız, omuz omuza çalışacağımız günlerin hayalini kurduk. Ama olmadı.

Kesinlikle adil ve vicdanlıydı. Kimseye ayrıcalık yapmamak, kimsenin hakkını yememek için kılı kırk yarar. Başhekimlik yaptığı dönemde, kendisinin de başkanı olduğu bölümümüzle ilgili pek çok isteğimize olumsuz yanıt verdi. “Niye?” dedi. “Çünkü bunu başka bölümler de istedi, kabul etmedim. Başka bölümlere hayır derken, kendi bölümüme evet diyemem.” dedi. Ne zaman Meltem ikna oldu ya da şartlar oluştu, diğer bölümler istediğini aldı, biz de o zaman alabildik.

Meltem’in dış görünüşü biraz sertti. Hiç tanımayan biri için, delici bakışları korkutucu bile sayılabilirdi. Ama onu tanıyınca, onunla biraz zaman geçirince düşüncemiz değişirdi. Sertliğinin ilkelerle ilgili olduğunu anladınız, Meltem’in eğlenceli yanlarını görürdünüz. Bir radyolog arkadaşımızın ifadesiyle, Meltem abla sert görünürdü ama kalbi pamuk gibiydi. Bölümün kötü polisi de Meltem’di. Genellikle hayırları o söylerdi. Ama hayırlarını gerekçelendirirdi. Katılmasanız da niye hayır dediğini anladınız. Bir insanın hem kötü polis olup hem bu kadar sevilmesi, karşı tarafa geçirdiği adalet ve iyi niyet duygusuyla ilgili sanırım.

Topuklu ayakkabı giydiğinde yürüyüşü hepimizin aşına olduğu ritmik bir tıkırtı olarak dolardı kulaklarımıza. Bir de boynuna astığı anahtarların şingirtisi. Meltem’in geldiğini önceden anlardık. Bir seferinde, “Sen hep topuklu giy, anahtarların hep boynunda olsun. Böylece dedikodunu yaparken yakalanmayız.” demiştim. Gülmüştü, “Ömer Seyfettin’in Yüksek Ökçeler öyküsündeki gibi...” demişti. Topuk sesleri, anahtar şingirtileri hala bölümün dört bir köşesinde...

Tıp Fakültesi’nden bölüm üçüncüsü olarak mezun olmuştu. Bilgili, becerili, donanımlı bir hekimdi. Analitik düşünürdü; gereksiz detaylara takılmaz, gerekli detayları da gözden kaçırmazdı. Bu özelliğiyle pek çok hastanın tanı- tedavi sürecini etkiledi. Hastalığını öğrendikten sonraki süreçte, özellikle kendi hastalığıyla savaşan hastalara, gerektiğinde kendinden örnek vererek güç, moral, umut aşıladığını çok gördüm. İnci gibi bir yazısı vardı. Fakültede tuttuğu notları görmüştüm bir seferinde; harikaydı. “Aynı fakültede okusak ben kesin senin notlarından çalışırdım. Verirdin değil mi?” demiştim. “Verirdim.” demişti.

Radyoloji Meltem için bilinçli bir tercihti, çok severek yapardı mesleğini. Radyolojiyi seçmesinde Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Anabilim Dalı’ndaki hocası, hocamız Prof. Dr. Canan Erzen’e duyduğu hayranlığın etkisi olduğunu söylerdi hep. Canan hocanın kendisine yaptığını Meltem de yaptı. Pek çok öğrencimize rol modeli oldu. Stajlarda anlattığı derslerin dışında, öğrencilerimizi çevresine toplayıp, bıkmadan usanmadan radyolojinin ne kadar keyifli ve faydalı bir dal olduğunu gösterdi. Meltem’den etkilenecek ve Meltem’e duyduğu sevgi, saygı nedeniyle hiç aklında yokken radyolog olmaya, akademisyen olmaya karar veren çok öğrencimiz var.

Eğitim deyince Meltem için akan sular dururdu. Belki de en çok değer verdiği, önem verdiği alan eğitimdi. Hastalığını en şiddetli yaşadığı dönemlerde bile ön lisanstan doktora kadar derslerini aksatmadı. Anlattığı son derste kendini kötü hissetmesine rağmen dersi inatla tamamladığını sonradan öğrencilerimizden duyduk. Unutamadığım bir sahne: 2023 yılının Ocak ayında bir akşam, saat 18.00. Meltem’in kolunda serum takılı. Meltem’in bir yanında serum askısı, bir yanında uzmanlık öğrencimiz, uzmanlık öğrencimizin danıştığı hastaları tartışıyorlar. O gün Meltem’i zorla gönderdim eve. Ben olmasam kim bilir ne zaman... Meltem için eğitim böyle bir şeydi.

Meltem çok iyi bir öğretici, anlatıcıydı. Animasyonlarla süslediği, can alıcı noktaları ustaca vurguladığı, “efsane” sunumları vardı. O sunumları dinleyip de konuyu öğrenmemek imkansızdı. Radyoloji kongrelerinde yaptığı konuşmaları dinleyenlerden, deyim yerindeyse, bir hayran kitlesi oluşmuştu. Şöyle konuşmalara çok tanık oldum:

- Hangi konuşmayı dinleyeceksin?
- Meltem hocayı.
- Ne anlatıyor?
- Bilmiyorum ama Meltem hoca anlatıyor.

Arada bir, “Sırf senin asistanın olayım ve bana da bir şeyler anlat diye tekrar Tıpta Uzmanlık Sınavı’na girip bizim bölüme asistan olarak gireceğim.” derdim. Gülerdi, “Sınava girmene gerek yok, ne zaman istersen ben sana da anlatırım” derdi.

Türk Radyoloji Yeterlik Kurulu’nda, radyoloji eğitiminin akreditasyonu ile ilgili çok önemli çalışmalar yapan grubun içinde yer aldı; bu konuda değerli katkılar sundu. Anabilim dalımızın akredite olması için çok çaba sarfetti. İlk olarak da bizleri ikna etti. Daha köklü bölümler henüz akredite olmamışken bizim bunu başarmamız, pek çok bölümü heveslendirdi. Bu konuda yardım isteyenlere sonuna kadar destek oldu Meltem.

Sadece öğretmen değil eğitmendi de. Yapılmasını istediği şeyleri sadece söylemezdi, en başta kendi yapardı. Herkesin bölüme zamanında mı gelmesi gerekiyor, bölüme ilk Meltem gelirdi. İşlerin gecikmemesi mi gerekiyor, işini ilk Meltem bitirirdi. Özellikle ilk dönem uzmanlık öğrencilerimiz, bizlerden sadece radyolojiyi değil, hayatı, etik değerleri, arkadaşlığı, pes etmemeyi öğrendiklerini söylerler sık sık. Bunda Meltem’in çok payı var.

Bir radyolog arkadaşımız, Meltem gibi donanımlı bir bilim insanının kaybını koca bir kütüphanenin yanıp kül olmasına benzetmiş. Meltem’in koca bir kütüphane olduğu doğru. Küllere gelince; o küller Meltem’den esen meltemle iyilik, doğruluk, dürüstlük, vicdan, iyi hekimlik gibi güzel duygular olarak gökyüzünde uçuşuyor.

Meltem’in gidişiyse biz sadece bir çalışma arkadaşımızı kaybetmedik. Biz aynı zamanda annemizi, ablamızı, kardeşimizi kaybettik. Böyle bir üzüntü yaşadık, yaşıyoruz. Özdemir Asaf bir şiirinde şöyle yazmış:

“Sonra çekildim bir kenara,
Seyrettim bütün olup biteni.
Baktım, kimde ben ne kadarım,
Kim bende ne kadar kalmış diye.”

Meltem bizde hep ve çok çok kalacak. Hatırlayacağız. Saygıyla, sevgiyle, özlemle anacağız.

Bilgi

Çıkar çatışması bulunmamaktadır. Verdikleri fikirler, hatırlattıkları, paylaştıkları resimler için çalışma arkadaşlarıma ve Malek başta olmak üzere Meltem’in sevgili ailesine teşekkür ederim.

Kaynaklar

1. Çabuk G, et al. The diagnostic value of diffusion-weighted imaging and the apparent diffusion coefficient values in the differentiation of benign and malignant breast lesions. J Med Imaging Radiat Oncol 2015;59(2):141-8.
2. Ten B, et al. Ischiofemoral space dimensions for ischiofemoral impingement: is it different in children? Skeletal Radiol 2022;51(3):625-635.
3. Nass Duce M, et al. Antrolithiasis: A retrospective study. J Laryngol Otol 2003;117:637-640.